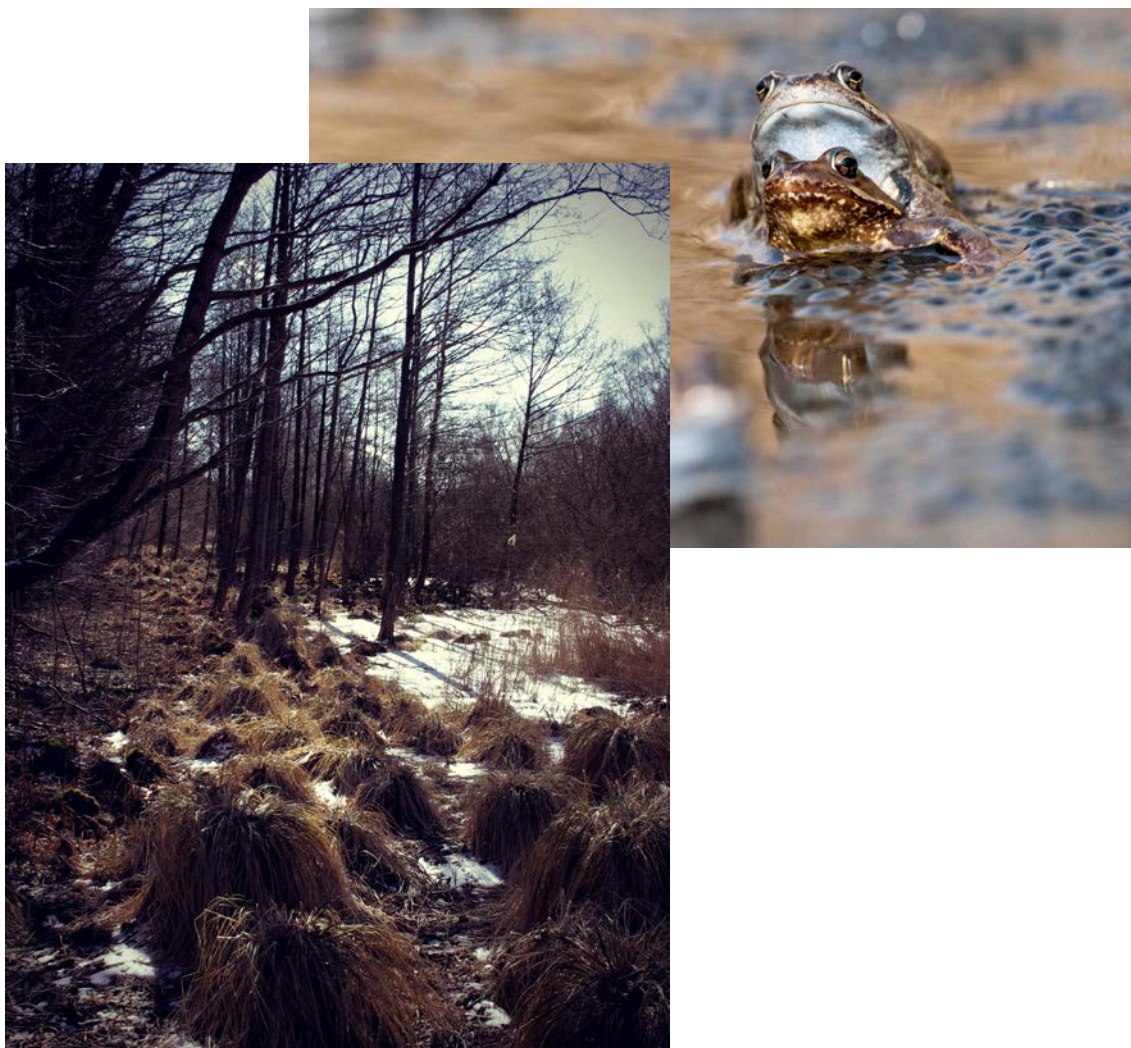

Skötselplan för naturreservatet Alkärret i Haboljung

Fastställd av kommunfullmäktige 2015-03-19

Foton
Alkärret: Tim Schnoor
Grodor: Johan Hammar för Safari Skåne

Data

Områdets namn	Alkärret i Haboljung
Läge	RT90 - E: 6176943, N: 1327233
Län	Skåne län
Kommun	Lomma
Församling/socken	Lomma
Berörda fastigheter	Lilla Habo 1:7
Markägare	Lomma kommun
Naturvårdsförvaltare	Lomma kommun
Vegetationszon	Nemorala zonen (sydsvenska lövskogsregionen)
Skyddsform	Naturrestat (Miljöbalken 7 kap 4§)
Gränser	Området är markerat på bifogad karta
Areal	9,1 ha
Sakägare	Skanova, Krafringen Nät AB, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Skåne Län, SGU, Skogsstyrelsen
Planförfattare	Helena Björn, Nils Lundquist och Tim Schnoor Planeringsavdelningen, Lomma kommun

Bakgrund och syfte

Alkärret i Haboljung som ligger cirka en kilometer norr om Lommas tätort har höga naturvärden. Området består av en varierande miljö med dungar, ängar, busksnår och våta partier med både öppen vattenspegel och mer tätbevuxna alskogspartier. Skötselinsatser krävs för att förhindra att området växer igen till en mer ensartad miljö eftersom området är starkt påverkat av växtnäringsämnen.

Syftet med naturrestatet är att bevara och utveckla ett naturområde av stort värde för biologisk mångfald. Naturrestatet ska långsiktigt upprätta gynnsamma förhållanden för de arter och habitat som förekommer inom området. Områdets varierande miljö ska upprätthållas och utvecklas. Reservatet ska kunna utnyttjas för lärande och rekreation utan att dess biologiska värden hotas.

Historik

Kusten i Lomma kommun har varit befolkad sedan långt tillbaka i tiden. Norr om bebyggelsen vid Haboljung ligger Grönhögarna, en gravplats från bronsåldern. Namnet Haboljung syftar både till området med tallskogen öster om väg 908 samt området kring alkärret väster om vägen. Innan 1700-talet var området skogsbeklätt men i början av 1700-talet hade den tidigare skogen nästan huggits ner och marken användes därefter som utmark, det vill säga gemensam mark för bygdens betesdjur. På häradsekonomiska kartan från 1910-1915 utgörs området närmast stranden fortfarande av betesmark. Enbart enstaka solitära pilar växte här. Strandlinjen gick längre upp mot land ungefär i linje med där den öppna vattenspegeln finns idag. Området väster om alkärret fylldes ut med massor av Skånska Cement Aktiebolaget under 1950-talet. Bebyggelsen norr om alkärret är ursprungligen ett gammalt sommarstugeområde som började byggas i slutet av 1930-talet. Någon gång på 1970-talet upphörde betet i området i och kring det som idag utgör alkärret.

Intill Haboljungs fure ligger Habo Gård. Denna och ett område på cirka 26 hektar där bland annat området för dagens allkär ingick förvärvades år 1950 av Lunds stad med planer att göra det till ett fritidsområde. Lundaborna skulle ha ett eget rekreationsområde vid Öresund. En speciell kommitté utsågs för att planera vad man skulle använda Lunds nya fritidsreservat till. Man diskuterade problemen med de stora tångansamlingarna som fanns i närheten av badstränderna samt hur man skulle göra ett friluftsbad hygieniskt ur föreningssynpunkt. Södra västkustvägen ansågs även välla problem eftersom den genomskar området. En arkitektävling med förslag hur man skulle utnyttja egendomen anordnades av Lunds stad år 1953. Både svenska och danska arkitekter deltog i tävlingen. Det vinnande förslaget hade bland annat ordnat bra vägar och parkeringsplatser till området. Fritidsbebyggelsen var koncentrerad och badområdet ansågs ha fått en spännande utformning. År 1954 förklarade Habokommittén att ”Staden anser sig genom egendomens förvärvande ha bidragit till lösandet av ett i regionalt sammanhang eftersträvat friluftsbad. Egendomen kan efter dess ordnande som badområde utnyttjas icke blott av Lunds stads invånare utan även av befolkningen i kringliggande landsbygd.” I slutet av 1950-talet anlades badplatsen som idag finns utanför campingområdet och badbryggan blev till år 1957. Det var även under den här tiden som alarna planterades inom området.

I Lunds stads barnavårdsnämnds verksamhetsberättelser från tidigt 1950-tal går det att utläsa att badresor med buss till havet för barn som inte kom ut på sommarlov arrangerades. Resorna som blev populära för barnen gick mellan 30 juni och 18 augusti ungefär vid tjugo tillfällen. Före år 1952 benämns de ”badresor till Lomma” och från och med år 1952 benämns de ”badresor till Habo Ljung”. Badresorna pågick fortfarande på slutet av 1970-talet. Socialförvaltningen var med och arrangerade det hela. Man körde nästan varje dag. Var det dåligt väder hade man aktiviteter i Habo gård istället.

År 1965 började delar av området att användas som campingplats med framför allt långtidscampare. Många hade små odlingslotter för till exempel potatis i anslutning till husvagn och tält. Campingplatsen finns kvar idag och heter Haboljungs camping.

Än idag ser man resterna av tiden då Lund använde området för camping, badresor och rekreation i form av till exempel gamla brandposter, eluttag och grillplatser.

Ur texten ”Bildande av naturreservat i Lomma” 1975.04.21 framgår det att kommunen ville bilda ett naturreservat kring Haboljung. År 1978 kom också ett förslag för reservatsbildande

från Länsstyrelsen Malmöhus län. Förslagen innefattade en bildning av ett större område än själva alkärret. Dammarna söder om alkärret och skogspartierna öster om alkärret skulle också ingå i reservatet. Man ville skapa ett större sammanhängande friluftsområde och bevara de ornitologiska värdena som fanns. Man hade för avsikt att hålla nästan hela området som idag är alkärr öppet med inslag av träd och busksamlingar. Förslaget genomfördes aldrig men diskussioner om skydd av området togs återigen upp år 1988 i ”Program för översiktsplan över Habo-området, Lomma kommun” där man framhävde vikten av att ta till vara på områdets naturvärden och rekreativsmöjligheter. Efter det har Haboljungs rekreativa värden förstärkts exempelvis genom att stigsystem för strövare och ridning inrättats i skogsområdet öster om Södra västkustvägen (Haboljungs fure etcetera). På senare tid har också strandstråket dragits förbi alkärret längs med kusten och på sätt ökat tillgängligheten till utkanterna av området.

År 2008 restaurerade man delar av alkärret med hjälp av statliga medel. Man röjde då bort vass och skapade en öppen vattenspegel i en del av våtmarken. Genom gallring skapades också bättre ljusförhållanden för vissa viktiga partier av flaskstarr. Snår och buskar röjdes bort för att gynna ängsflora på ett område. På samma sätt röjde man på strandängen bort högvass, nässlor etcetera för att gynna strandängsfloran. Dessutom anlades en naturstig med en vildvuxen känsla inom området.

Under blåsiga dagar ses ofta vind- och kitesurfare utöva sin sport i havet utanför campingplatsen och delar av stranden är i dagsläget viktig som start och landningsplats.

Relation till nuvarande planer, program och befintliga skydd

Alkärret ligger inom detaljplanerat område. Detaljplan för Lilla Habo 1:7 m fl Haboljungs camping och alkärret har bland annat som syfte att säkra naturvärden i alkärret. Alkärret i Haboljung ingår som intresseområde för naturmiljön och för friluftsliv i Översiktsplan 2010 för Lomma kommun. I ”Naturmiljöprogram med grönplan för Lomma kommun 2008-2016” utpekade alkärret som område med högsta naturvärde och det påpekas att naturvårdsbestämmelser och en skötselplan för området skall utvecklas. Man vill låta större delar om sumpalskogen och sumpsnårkogen utvecklas fritt. Igenväxning av högvassområdet samt ängsmarken i östra delarna av området vill man förhindra med någon form av hävd och en öppen vattenspegel i området förespråkas. Vidare räknas området som prioriterat område i Länsstyrelsens program för tätortsnära natur. Området innefattas dessutom av utökad strandskydd för att värna om friluftslivet och växt- och djurlivet i området. Inom strandskyddade områden är det förbjudet att vidta åtgärder som kan väsentligen förändra livsvillkoren för djur och växter eller hindrar eller avhåller allmänheten.

Biologiska värden

Området Haboljungs alkärr hyser ett flertal olika naturtyper trots sin ringa storlek. Exempel på naturtyper i området är sumpalskog, sumpkärr, bladvassbälte samt frisk- och strandängar.

Områdets mest karaktäriserande naturtyp är alkärr, vilket är en slags skog som växer på mycket fuktig mark. Träden kan till och med stå under vatten vid snösmältning och kraftiga regn. Dessa skogar är sällsynta framför allt på grund av den utbredda utdikningen av jordbruksmark som skett sedan 1800-talet. Trots en liten areal är Haboljungs alkärr intressant

eftersom det är ett av få skogsklädda naturområden och möjligen det enda alkärret inom Lomma kommun. Inom området etablerades det första kända rådjursbeståndet inom kommunen och de trivs där än idag.

Träden som finns i sumpskogar utgörs framförallt av olika arter från släktet (*Alnus*) med framför allt klibbal (*Alnus glutinosa*). Det är lövfällande träd som lever i symbios med kvävefixerande bakterier av släktet *Frankia*. Dessa bakterier bildar rotknölar där de omvandlar kväve till en form som alen kan utnyttja. Alar blommar innan lövsprickningen i mars-april. Alarnas blommor är enkönade och samlade i ax. Hanhängena är långa och först röda som övergår till gult. Honblommornas ax kallas för alkotte. På hösten fälls bladen gröna. Både han- och honhängena övervintrar utan skyddsblad. Träden är väldigt stormtåliga och dessutom tåliga mot röta och därför används även virket för byggande av bryggor med mera.

Sumpskogar karakteriseras av översvämmat markskikt framför allt på våren. Ett vanligt inslag i sumpskogar är så kallade socklar. Det innebär att träden står på stylvrötter, det vill säga sidorötter som växer ut från stam och grenar ner mot marken, hoptrasslade i en bas som bär upp trädet. Dessa bildas framförallt på gamla träd. Många socklar innebär alltså att skogen är gammal. En naturlig process när klibbalar etablerar sig är att marken dräneras allt mer eftersom träden växer varför socklarna framträder. Socklarna är framför allt viktiga för många mossor och ormbunkar men även lavar, svampar, insekter och landmollusker trivs där. Mellan socklarna är det vidare vanligt med olika starrarter (*Carex sp.*), topplösa (*Lysimachia thyrsoiflora*) och missne (*Calla palustris*).

Eftersom alkärret i Haboljung höll på att växa igen vidtog man under år 2008 en del restaureringsåtgärder. Man öppnade upp en vattenspegel, røjde bort grenar och sly på vissa områden i olika syften samt högg ner vass. Detta gjordes för att höja naturvärdena.

I området trivs amfibiearterna vanlig groda (*Rana temporaria*), åkergröda (*Rana arvalis*) och vanlig padda (*Bufo bufo*). Under säsongerna åren 2013 och 2014 inventerades groddjur. Inga spelande individer påträffades år 2013 men väl adulta (vuxna) ickespelande individer påträffades i maj. Ingen rom eller yngel påträffades. Trots detta noterades i juli och augusti juvenila individer i form av 17 vanliga grodor, 7 åkergrodor och 20 vanliga paddor. Inventeringen år 2014 bjöd på spel från vanlig padda. Rom troligen från åkergröda påträffades. Ätlig groda (*Rana esculanta*) hade hittat till området och spel noterades från sådana. Trots spel och romfynd kunde inga yngel av någon art noteras. Senare på säsongen kunde dock juvenila individer från vanlig groda, åkergröda och vanlig padda konstateras. Området tycks således ha en god reproduktion och är därför värdefullt ur ett groddjursperspektiv.

Från en växtinventering år 2004 konstaterade man att området var mycket artrikt med 221 kärleväxter, 22 % träd och buskar (anmärkningsvärd siffra - 49 arter), 56 % fleråriga växter, 6 % tvååriga växter, 15 % ettåriga växter. I inventeringen från åren 2013 och 2014 hittade man något fler arter, 231 stycken. Bland skogsområdena finner man rödlistade arter som alm (*Ulmus glabra*) (sårbar), asp (*Populus tremula*) (nära hotad) och trädgårdsrymligen naverlönn (*Acer campstre*) (akut hotad). Vid strandängen växer den ovanliga paddfoten (*Asperugo procumbens*) (nära hotad). I tångvallen och längs stigen finns piggtistel (*Carduus acanthoides*) (nära hotad) och bolmört (*Hysocyamus niger*) (nära hotad). Det faktum att det växer hagtornbuskar (*Crataegus sp.*), framförallt i de skogsbeklädda delarna av området, tyder på att det tidigare varit mer öppet.

År 2004 fann man den ovanliga spindeln kärrmånspindel (*Agroeca dentigera*) (starkt hotad) i kärret. Denna trivs i öppna fuktiga miljöer. Arter som kärrfespindel (*Dolomedes fimbriatus*) och paraplyspindel (*Theridiosoma gemmosum*) är också noterade. De mindre vanliga malarna naverlönnsguldmal (*Phyllonorycter acerifoliellus*), renfaneplattmal (*Depressaria emeritella*) och odörtplattmal (*Agonopterix alstromeriana*) (nära hotad) har också noterats i området. Under år 2013 genomfördes en insekts- och spindelinventering under fem fältdagar (19 april, 13 maj, 17 maj, 28 juni och 3 september). Syftet var att ge en generell bild av områdets befintliga och potentiella värden för insekter och andra småkryp. Man kunde konstatera att inga av de ovanliga arterna noterades. Detta indikerar att området haft en negativ utveckling gällande arter, till exempel den ovanliga kärrmånspindeln, som är knutna till tidigare successionsstadier med mer öppna solbelysta områden. Området hyste tjugonio arter av småkryp där skalbaggar såsom jordlöpare och kortvingar dominerade. Jordlöpare och kortvingar är vanliga skalbaggsfamiljer och tenderar att vara generalister. Att sådana arter är vanligast i alkärret samtidigt som inga ovanliga arter längre finns tyder också på att området förlorat en del naturvärden. Det finns dock vissa rödlistade insekter och andra småkryp kopplade till de växtarter som hittats i området och därmed kan området fortfarande utgöra en potentiell livsmiljö för dessa insekter.

Pungmesen (*Remiz pendulinus*) (starkt hotad) började etablera sig i vassbältena i alkärret på slutet av 1980-talet. Den ovanliga fågeln har flera boplastar i närliggande områden än idag. Åtgärder som gynnar pungmesen ytterligare skulle kunna stärka populationen i kommunen. En annan fågel som är värd att nämna är vattenrall (*Rallus aquaticus*) som finns bland vassen i alkärret. Både större hackspett (*Dendrocopos major*) och gröngöling (*Picus viridis*) har rapporterats från området.

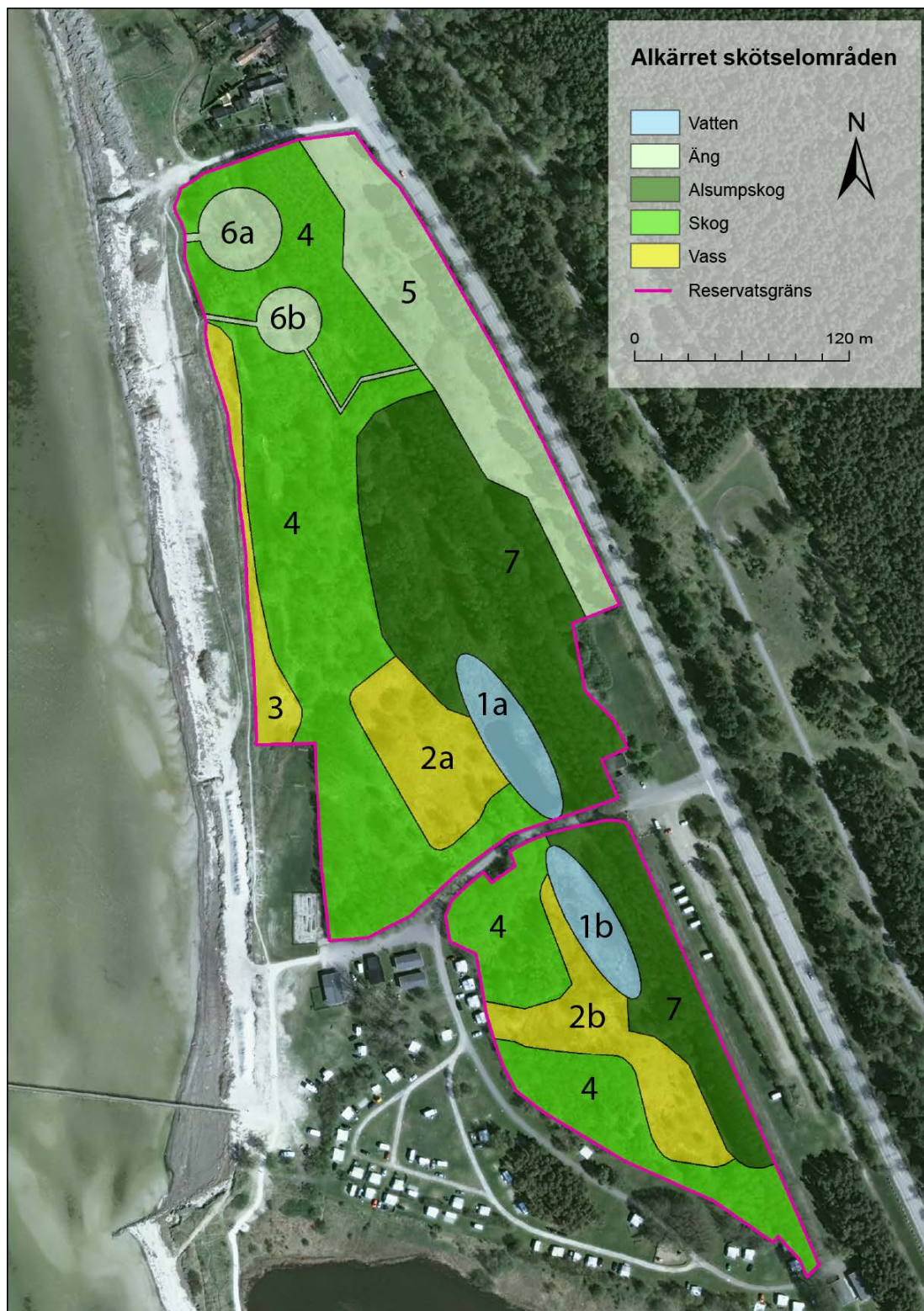
Geologi

Bergrunden i området består till största del av sedimentära bergarter, framförallt danielkalksten. Moränens ytskikt innehåller framförallt näringsrik moränfinlera och morängrovlera. Haboljung-områdets jordlager överlagras dock av sandiga jordar. I en rapport från år 1976 beskriver man jordarten som måttligt mullhaltig sandig mulljord. SGU:s jordartskarta över området beskriver att postglaciala svallsediment (mellansand-grovsand) karakteriserar naturreservatsområdet. SWECO genomförde en provtagning på åtta provpunkter inom och i närheten av området år 2012. Samtliga punkter beskrivs som sandiga ibland med inslag av mullhaltig sand.

Hydrologi

En grundvattenmätning, havsnivåmätning och nederbörds mätning genomfördes under åren 2012 och 2013 och man kom fram till att pumpar och dräneringar i området inte påverkas av kärrets vattennivåer. Man kan höja vattenytan över marknivån till 1,85 meter. Eftersom alkärret inte ligger i en svacka rinner vattnet ner mot en naturlig lågpunkt i terrängen. Att området förblir delvis blött är dock en grundförutsättning för dagens naturvärden.

Skötselområden

Indelningen på kartan skall ses som skötselområden där en viss karaktär visas och inom vilket de olika åtgärdsförslagen skall ske.

En generell målbild för hela naturreservatet är att bevara områdets mosaikartade karaktär. Det strandnära skogsbrynet och angränsande strandäng skall upprätthållas för att stärka värden för växt- och djurlivet. Delar av skogen skall lämnas för fri utveckling och på sikt uppnå en skog av olikåldrad naturskogskaraktär medan vissa delar skall skötas för att uppnå skog med en hög lövandel. Veteranisering av träd med till exempel ringbarkning kan ske för att skapa en åldersmässigt varierad skog. Liggande och stående död ved skall finnas i området. Brynmiljöer och öppna ytor, där träd med potential att bli gamla friställs, skall vidare värnas. Sandblottor skall förekomma i naturreservat. Ängarna ska skötas så att en större mångfald av arter kan etableras.

Ny kunskap om hotade och hänsynskrävande arter skall beaktas i den löpande skötseln av naturreservatet. En allmän miljöanpassning skall tillämpas vid all skötsel och anläggning i naturreservatet. Det gäller såväl val av material till skyltar och stolpar samt drift- och skötselmaskiner.

Nedan beskrivs varje skötselområde mer ingående med målbild och sköselförslag. Den inledande beskrivningen av varje skötselområde skildrar hur det såg ut år 2014. Definitioner av naturtyper följer de i "Vegetationstyper i Norden" (Påhlsson 1998).

Skötselområde 1

Norra området har idag delvis öppna vattenytor men håller på att växa igen med främst vass och den södra delen av området är helt igenväxt med vass. För att groddjuren skall trivas bättre i området under själva lekperioden är det viktigt att skapa öppna vattenspeglar. Detta innebär också att groddjuren kan vandra mellan olika vatten.

Målbild

Områdena skall ha öppen vattenyta om minst halva ytan, i övrigt ska vegetation finnas i bårder och bryn.

Skötsel

Området skall vid behov rensas från vass och andra liknande växter för att behålla sin karaktär med delvis öppet vatten. Vegetation som finns kring de öppna vattenspeglarna 1a och 1b ska lämnas för fri utveckling för att gynna djurliv i dessa.

1a

Vattnet ska delvis rensas från växter och materialet avlägsnas från närområdet så att målbilden uppnås.

1b

Vattnet ska delvis rensas från växter och materialet avlägsnas från närområdet så att målbilden uppnås.

Skötselområde 2

Området är idag en blöt, öppen mark som till största delen består av örtvegetation som kan klassas som vass-säv-typ (3.3.4.2) och tät bladvass-typ (6.1.3.4)

Målbild

Vedartade växter och vassområde skall finnas inom områdena.

2a

Området närmast skötselområde 1a kan hållas öppet från vass. Vedartad växtlighet kan växa upp i området och föryngringen av björk, vide och al ska främjas. Detta är fördelaktigt för pungmesar som söker föda och bygger sina bon i sådan miljö.

En tredjedel av vassen närmast 1a skall slåttas årligen för att hålla beståndet på en viss nivå för att groddjuren skall trivas bättre och lättare komma åt vattnet där de spelar och lägger rom. Material från slätter och röjningar ska avlägsnas på ett sådant sätt att utläckage av näringsämnen minimeras.

2b

Området skall utvecklas fritt.

Skötselområde 3

Området utgörs idag av ett långsmalt bälte av tät bladvass-typ (6.1.3.4) kring ett dike. I norra delen och södra delen övergår vegetationen till att vara högrötsartad.

Målbild

Vassområde eller strandängsvegetation skall finnas inom området.

Skötsel

Vassen skall slås eller brännas årligen. Avslaget material skall föras bort. Bränning bör ske tidigt på våren. Vid en eventuell bränning skall en femtedel av beståndet sparas.

Skötselområde 4

Området består av en gles, ung skog på fuktig mark. Busk- och trädskikt består både av unga och något äldre partier. Al, björk och olika *Salix*-arter dominerar trädskiktet. Området är på igenväxning från ett tidigare öppet stadium då det användes som campingplats. Området består av en blandning av sluten och mer öppen vegetation. I östra delen blir området blötare och övergår i en mer sumpskogs-lik naturtyp.

Målbild

Trädbeståndet skall i viss mån få utvecklas fritt. Gamla träd ska gynnas men samtidigt skall en föryngring få ske. Ädellövträd och alar ska ges företräde. Små gläntor kan finnas. Brynmiljöer mot havet ska finnas.

Skötsel

Gallring för att skapa brynmiljöer skall ske vid behov. Särskilt fokus skall läggas på att skapa miljöer lämpliga för ovanliga fågelarter såsom pungmesen i områdets östra ytterkanter.

För att gynna pungmesen som har funnits i området tidigare bör man hålla busk- och trädhöjd i närheten av vass (väster om skötselområde 2a) och vatten (väster om skötselområde 1a) i sådan nivå att pungmesen trivs. De lever vid våt- och sumpmarker i närheten av vassbälten där de söker föda. Bona byggs i träd som björk, vide och al i tunna hängande grenar. Träden får alltså inte bli för grova eller gamla för att pungmesarna skall trivas, detta gäller i områdets ytterkanter.

Skötselområde 5

Området består av en högvuxen ängsmark av knylhavre-typ (5.2.2.1). Området kantas av välutvecklade skogsbyn.

Målbild

Området skall bestå av ängsmark med inslag av träd och buskar. Särskilt blommande buskar och brynskapande buskar mot väster ska gynnas. Sandblottor skall förekomma i området.

Skötsel

Ängen skall slås årligen under sensommaren eller tidig höst. Det skall vara möjligt att anlägga en hög med grövre grenar och andra växtdelar till snokar och igelkottar inom området. Övrigt avslaget material skall föras bort.

Uppslag av träd och buskar i de öppna ytorna skall slås årligen.

Sandblottor kan frambringas vid behov.

Skötselområde 6a och 6b

Gläntorna består av ängar i stadium av igenväxning. Inom gläntorna finns både områden av högröts-typ och av knylhavre-typ.

Målbild

Gläntorna i nordvästra delen ska hållas öppna.

Naturstigen (se nedan) kommer att gå igenom gläntan (skötselområde 6b).

Skötsel

Gläntorna skall slås årligen under sensommaren eller tidig höst. Avslaget material skall föras bort.

Skötselområde 7

Området är ett skogområde med sumpalskog (2.2.4.3) av ört-typ och sumpsnårskog (2.2.5.1) av vide-ört-typ. Inom området finns både blöta och fuktiga partier med inslag av exempelvis sumpkärrsvegetation och lövskogsvegetation.

Målbild

Området skall bestå av både täta och glesa områden av sumpalskog.

Skötsel

Gallring skall ske vid behov för att skapa en mosaik av miljöer.

Glesare partier gynnar kärrmånsjindel som föredrar solbelysta fuktiga starrmiljöer. För att denna och andra ovanliga spindlar som tidigare har noterats i området skall gynnas bör träd och buskar i närheten av starrtuvorna som finns norr om skötselområde 1a tas bort. Vissa träd sparas men kan stammas upp för att på så vis också minska beskuggningen.

Allmän skötsel

Stigsystem

Inga större stigar kommer att hållas öppna i reservatet. En naturstig (markerad norr i kartan som en ljusgrön tjockare linje genom område 7) som löper från östra ängen till stranden ska hållas öppen genom att grenar som är i vägen röjs undan varje vår. Det är dock viktigt att göra så lite ingrepp som möjligt för att behålla den vildvuxna känslan på stigen. I övrigt hänvisas till strandstråket väster om reservatet.

Sandblottor

Om det uppstår sandblottor på något ställe i naturreservatet skall man få lov att behålla dessa och gynna dem.

Faunadepåer

Vid gallring och slåtter skall visst material av grövre slag sparas i området för anläggning av fauna- och fungidepåer. Dessa fungerar även som äggkläckningsmiljöer för snok och övervintringsställen för igelkott.

Invasiva arter

Arbetet med att bli av med de av Naturvårdsverket svartlistade, invasiva arterna skall alltid ske vid behov. En invasiv art är en organism som omedvetet eller medvetet med mänsklig hjälp har införts och klarat sig utanför sitt naturliga utbredningsområde. På det nya stället kan invasiva arter till exempel konkurrera ut inhemska arter, förändra deras livsmiljö eller sprida sjukdomar och parasiter. I skrivande stund finns bland annat den invasiva arten vresros i området och man har tidigare noterat jätteloka. I framtiden kan andra arter eventuellt av olika anledningar få fotfäste och då skall de åtgärder som krävs för att bli av med dem ske. Detta skall i första hand ske på mekanisk väg. Kemisk bekämpning skall inte användas.

Skyltning

Skyltar med information om naturreservatet skall finnas utplacerade vid områdets entréer. Vid behov skall dessa skyltar underhållas eller bytas ut.

Sophämtning

Ingen sophämtning kommer ske inom området. Soptunnor finns längs med strandstråket och vid infarten till Alkärrrets camping.

Parkering

Inom området finns ingen parkeringsyta. Besökare hänvisas till kommunens allmänna parkeringsplatser i närområdet.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Område	När	Ansvar	Prio	Finans
Bekämpning av invasiva arter	Hela reservatet	Vid behov	KS	1	KS
Slåtter av ängsmark	5	Varje år, aug/sep	KS	1	KS
Slåtter av gläntor	6	Varje år, aug/sep	KS	2	KS
Gallring	4, 7	Vid behov	KS	1	KS
Röjning naturstig	4	Varje år, mars	KS	2	KS
Röjning träd och buskar	5	Varje år, aug/sep	KS	1	KS
Rensa vass	1	Var tredje år	KS	1	KS
Slåttva vass	2a, 3	Varje år	KS	1	KS
Öppna vattenspegel	1b			1	
Vresrosbekämpning	Hela reservatet	Varje år vid behov	TN	1	TN
Frambringa sandblottor	Hela reservatet, framför allt skötselområde 5	Vid behov	KS		
Borttagning av delar från den gamla campingplatsen såsom eluttag, grillar med mera	Hela reservatet		TN	1	TN
Rensning av skräp	Hela reservatet	Kontinuerligt	TN	1	TN
Uppföljning av skötselområde		År 2016 därefter var femte-tionde år	KS	1	KS

Dokumentation och uppföljning

Skötselplanen är giltig tills vidare gällande i planen angivna mål och riktlinjer för skötsel. Uppföljning och sammanställning av skötselåtgärder skall årligen utföras av den som utför de olika skötselåtgärderna till Lomma kommuns naturvårdsansvarige. Uppföljning av flora och fauna samt vegetationstyper skall inledningsvis utföras var femte år, senare var tionde år.

Referenser

Andersson, H. (2013) *Insektsinventering av tre områden i Lomma kommun 2013. Alkärret, Habo ljungs fure och Kyrkfuret*. Calluna AB 2013.

Benkert, M. (1971) *Habo gård en skön miljö mitt i kommande fritidsområde*. Svensk handikapptidskrift 48.

Brunet, J. (2005) *Artpools- och traktanalys av lövträdbärande marker i Blekinge, Skåne och Hallands län*. Länsstyrelsen Blekinge län, Länsstyrelsen i Skåne Län, Länsstyrelsen Halland, Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland

Ekstrand, C. (1972) *Habo fritidsområde - en studie i utnyttjandet av en camping och badplats*. Seminarieuppsats för tre betyg i kulturgeografi. Vt.1972.

Gärdenfors, U. (2010) *Rödlistade arter i Sverige 2010*. Artdatabanken SLU.

Lillvik, L-G. Naturskyddsföreningen Lomma-Bjärred. Personlig kontakt 2014-10-24

Påhlsson, L. (1998) *Vegetationstyper i Norden*. TemaNord 1998:510

Nordström, T. Lomma museiförening. Personlig kontakt 2013-10-24.

Williams, L-E. (2004) *Habo Ljung – Vegetationsinventering 2004*.

Program för arkitekttävling om ordnande av Lunds stads fritidsområde Habo i Lomma kommun. 1953.

Lunds BVNs verksamhetsberättelser från 1951 och 1952.

<http://linnaeus.nrm.se/flora/> - Den virtuella floran